

Siden 1. august har Svend Hansen modtaget hverdagsrehabilitering. I stedet for at give kompenserende hjælp tilbyder hjemmetrænerne – her Jette Hensen – træning. indsatsen har virket, for Svend er kommet sig utroligt hurtigt efter en alvorlig ulykke. Foto: Lasse Hyldager.

FAKTA

44% af de borgere, der i begyndelsen af november havde afsluttet et hverdagsrehabiliteringsforløb, kan i dag klare sig selv uden praktisk og personlig bistand.

Kilde: Fredericia Kommune

AF: IRENE BRANDT

EN ØJENÅBNER

I Fredericia Kommune er projektet 'Længst mulig i eget liv' blev en tredobbelt succes: Borgernes livskvalitet er forbedret markant, medarbejderne har fået nye og spændende arbejdsopgaver og samtidig sparer Fredericia Kommune ½ mio. kr. om måneden.

Projektet har været en øjenåbner. Når vi ser tilbage på det første år, hvor vi har arbejdet med hverdagsrehabilitering, så bliver det meget synligt, at når vi får nye borgere, som henvender sig og beder om hjælp fra hjemmeplejen, så er der ingen – hverken blandt de, der bare henvender sig, eller blandt de, der udskrives fra sygehus til hjælp i eget hjem - der starter med at have brug for vores hjælpepakker i den tunge ende. Det viser, at det er os selv i hjemmeplejen, der har produceret borgere, som har brug for meget hjælp i hverdagen," sagde pleje- og sundhedschef Lone V. Rasmussen da Fredericia Kommune havde inviteret andre kommuner til at komme og høre mere om projektet 'Længst muligt i eget liv'.

Projektet består af fem delprojekter: Hverdagsrehabilitering; Tidlig opsporing af sygdom; Opfølgende hjemmebesøg efter ud-

skrivelse fra sygehus; Omlægning af de forebyggende besøg og tilbud om Seniorkurser samt et delprojekt med fokus på anvendelse af velfærdsteknologi. Tilsammen er projekterne blevet en tredobbelt succes, som med rette tiltrækker sig andre kommuners opmærksomhed.

Paradigmeskifte

Louise Thule Christensen er rehabiliteringschef i Fredericia Kommune og projektleder på projektet. På konferencen fortalte hun om, hvordan kommunen for et par år siden valgte at udvikle sig ud af det udgiftspres, kommunens ældrepleje befandt sig i.

"Der er tale om et paradigmeskift, hvor vi gik fra at have fokus på pleje og omsorg i form af kompenserende hjælp til at have fokus på træning og forebyggelse gennem en tidlig indsats," >

"Vores strategi er at give træning og hjælpemidler og så lille en kompenserende indsats som mulig."

Louise Thule Christensen, rehabiliteringschef i Fredericia Kommune.

Foto: Lasse Hyldager

sagde Louise Thule Christensen. Hun understregede, at det ikke betyder, at borgerne i Fredericia Kommune ikke længere visiteres til kompenserende pleje og omsorg.

"Men vores strategi er at give træning og hjælpemidler og så lille en kompenserende indsats som mulig," sagde hun.

I projektet 'Hverdagsrehabilitering' tilbydes alle borgere, som kontakter visitationen, fordi de ønsker praktisk eller personlig bistand i hverdagen, som udgangspunkt hverdagsrehabilitering, når visitator skønner, at der er et rehabiliteringspotentiale hos borgeren. Fredericia Kommune har efteruddannet 20 medarbejdere i hjemmeplejen til at arbejde i et specialteam, som under vejledning fra teamets terapeuter hjælper borgerne med at genvinde tabte funktioner. Hjælpen gives efter §86 i Serviceloven.

Sammen med borgeren opstiller terapeuterne med afsæt i Fælles sprog II og COPM-tests en målsætning for træningsindsatsen. Terapeuterne laver derefter en rehabiliteringsplan, som medarbejderne i hverdagsrehabiliteringsteamet arbejder efter hos borgeren. Alle medarbejderne i teamet har været på et 'kædestammerkursus', inden de blev ansat i teamet.

"I kraft af medarbejdernes social- og sundhedsuddannelse er de alle uddannet til at arbejde med hverdagsrehabilitering; men i en traditionel hjemmepleje, er det ikke træningen, personalet har fokus på. På kurset har medarbejderne i teamet fået genopfrisket deres viden om træning, og de er alle utroligt glade for at arbejde i teamet," sagde Louise Thule Christensen.

"Det er os selv i hjemmeplejen, der har produceret borgere, som har brug for meget hjælp i hverdagen."

Lone V. Rasmussen, pleje- og sundhedschef i Fredericia Kommune

Fokus på livskvalitet

Lone V. Rasmussen understregede, at selvom det var de dårlige økonomiske udsigter i kølvandet på den demografiske udvikling i kommunen, der satte skub i projektet, så er det først og fremmest projektets gavnlige virkning på borgernes livskvalitet, der har været drivkraften i projektet.

"I stedet for at planlægge ud fra borgernes svækkelse har vi hevet ressourcesynet frem. Vi ved fra undersøgelser blandt de ældre, at det, at være selvhjulpne i hverdagen, er noget, som har stor betydning for den ældre borgers livskvalitet. Samtidig må det være kommunens pligt, at bruge pengene på den aller bedste måde, og fordele dem, så vi får mest for pengene," sagde Lone V. Rasmussen. I Fredericia Kommune er det med projektet lykkedes at forene ønsket om mest mulig livskvalitet for borgerne med forpligtelsen til at få mest for pengene.

Skyggevistation

I projektet har visitatorerne, samtidig med at de har visiteret de nye borgere til hverdagsrehabilitering, samtidig lavet en såkaldt skyggevistation, som viser, hvilken hjælp borgeren ville være blevet visiteret til, hvis de ikke var blevet tilbudt hverdagsrehabilitering. Ved hjælp af disse fiktive visitationer er det muligt for ældreområdet i Fredericia Kommune at dokumentere den økonomiske gevinst i projektet.

"Når rehabiliteringsplanen er gennemført, kan rigtig mange borgere igen klare sig helt uden hjælp. Indtil videre har 142 borgere afsluttet et rehabiliteringsforløb, siden vi startede projektet. Af disse 142 borgere er 63 blevet helt selvhjulpne, 58 modtager lettere hjælp, end de anmodede om, og 21 modtager den hjælp, de i sin tid anmodede om. Det er især borgere, der har kognitive funktionstab, som ikke kan gennemføre en rehabiliteringsplan med succes," sagde Lone V. Rasmussen.

Når rehabiliteringspotentialet hos borgeren er udtømt, overføres borgeren til praktisk og personlig bistand efter §83 i Serviceloven med mulighed for at vælge en privat leverandør.

"Vi holder øje med, at alle leverandørerne af praktisk og per-

sonlig bistand vedligeholder det opnåede funktionsniveau hos de borgere, de leverer ydelser til,” sagde Lone V. Rasmussen.

'Vi vil gerne hjælpe'

Henning Due Lorentzen er formand for socialudvalget i Fredericia Kommune. På konferencen fortalte han om kommunalpolitikernes oplevelse af projektet.

”Jeg har været formand for socialudvalget i 12 år, og på denne post har jeg ofte hørt kommunens terapeuter tale om, at vi burde bruge flere ressourcer på at genoptræne borgerne i stedet for at visitere borgerne til kompenserende hjælp; men vi var ikke lydhøre over for deres forslag,” sagde Henning Due Lorentzen.

I Fredericia Kommune gik det imidlertid som i mange andre kommuner: Der var ikke udsigt til øgede indtægter. Til gengæld var der mange flere ældre i vente.

”Så var det, at vi en dag kom i tanke om, hvad det var, terapeuterne i mange år havde sagt, og det blev starten på 'Længst muligt i eget liv', fortalte Henning Due Lorentzen. Han tilføjede:

”Vi har fået rigtig gode resultater i Fredericia med dette projekt. Jeg er sikker på, at vores erfaringer fra projektet er en tilgængelig fremtid for rigtig mange kommuner, for vi får ikke flere penge!”

Han beklagede dog, at det har vist sig endog meget svært at skaffe midler til at lave en grundig og uvildig evaluering af 'Længst muligt i eget liv'.

”Vi har ikke umiddelbart selv pengene til at gennemføre en

evaluering, da det er en meget udgiftstung byrde; men vi vil helt sikkert gerne hjælpe andre kommuner med at komme i gang,” sagde Henning Due Lorentzen.

½ mio. kr. sparet – pr. måned

Fredericia Kommune har selv taget konsekvenserne af de gode resultater af delprojektet Hverdagsliv, længe inden delprojektet er afsluttet.

”Næste trin bliver at udrulle Hverdagsliv til hele kommunen. Det betyder, at alle medarbejdere skal uddannes til at arbejde ud fra projektets principper; men først og fremmest bliver det en motivationsopgave i forhold til både personale og borgere, når borgere, der allerede har vænnet sig til at få hjælpen, bliver tilbudt et rehabiliteringsforløb i stedet,” sagde Lone V. Rasmussen.

I projektet har skyggevistationerne vist, at Fredericia Kommune hver måned har sparet ½ mio. kr. i myndighedsafdelingen som følge af, at rigtig mange borgere i projektet har genoptrænet deres færdigheder og igen kan klare sig selv.

”Men vi forventer, at når projektet udrulles til hele kommunen bliver besparelsen ikke forholdsmeæssigt dét større. Som nævnt vil mange borgere, som nu modtager hjemmehjælp, ikke være lige så motiverede for at modtage et rehabiliteringstilbud, som nye borgere er; men vi ved, der er mange, der i dag modtager hjælp, som har et endog meget stort potentiale for at blive selvhjulpne ved hjælp af en målrettet rehabiliteringsindsats,” sagde Lone V. Rasmussen. ■

FRISK PÅ TRE MÅNEDER

I begyndelsen af august 2009 blev 88-årige Svend tilbudt hverdagsrehabilitering. Forud var gået et længere sygehusforløb, som startede, da Svend en dag blev kørt over af sin traktor og endte med at ligge ½ time under den, inden han blev hjulpet fri og bragt på sygehuset, hvor man konstaterede brud på Svends bækkenbund.

Tre måneder efter Svend begyndte at træne sammen med hjemmetrænerne, kan han selv gå rundt, og han fortalte på konferencen i Fredericia, at han i begyndelsen havde været skeptisk over for hverdagsrehabiliteringen.

”Men de lovede, at jeg kunne komme ud af træningen igen, hvis jeg ikke havde glæde af det,” sagde Svend og fortsatte:

”Det blev dog ikke aktuelt, og jeg har haft stor hjælp af at være med, og det er helt fantastisk, hvad de piger, der har hjulpet mig, har gjort. I begyndelsen syntes jeg godt nok, at de kunne hjælpe mig i stedet for bare at stå ved siden af mig og sige, at jeg skulle selv.”

Sammen med hjemmetræneren opstillede Svend det mål, at han juleaften skulle kunne danse omkring juletræet, og det mål er nået.

”I går var jeg ude at feje blade op!” fortalte en glad Svend i begyndelsen af november.

Foto: Medi M. Zeneli

Svend blev ledsaget af sin hustru til konference om 'Længst muligt i eget liv', hvor han fortalte sin egen solstrålehistorie.